

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਡਿਤ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ 125ਵੇਂ ਸਾਲ ਮੌਕੇ ਆਯੋਜਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਮੂਲ-ਪਾਠ

Posted On: 11 SEP 2017 3:23PM by PIB Chandigarh

Text of PMs address at Students' Convention on the occasion of Pandit Deendayal Upadhyay Centenary Celebrations, and 125th Year of Swami Vivekananda's Chicago Address

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਡਿਤ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ 125ਵੇਂ ਸਾਲ ਮੌਕੇ ਆਯੋਜਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਮੂਲ-ਪਾਠ

ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਗ੍ਹਾ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦਰਪੂਰਬਕ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ 11 ਸਤੰਬਰ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ 2001 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 9/11 ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਨਾ ਭੁਲਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਭਿਆਨਕ 9/11 ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਵਾ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ 9/11 ਸੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕਲਪਨਾ ਕਰੇ ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਉਮਰ ਦਾ 5-7 ਸਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਉਮਰ ਦਾ ਗੇਰੂਏ ਵਸਤਰ ਧਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਉਸਦੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤਾਕਤ ਸੀ ਕਿ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਛਾਇਆ ਨਾ ਉਸ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨਾ ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸੰਜੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਜਵਾਲਾ ਬਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਮੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਆਸਾਧਾਰਣ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਸਾਡੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਜਦੋਂ negative ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਦੇ ਉਲਟ ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅਵਾਜ਼ ਉਠੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਵਾਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਅਰਥ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਲਵੇਗਾ ਅਜਿਹਾ ਦਬਾਅ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਤਾਕਤ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅੰਦਰ ਦੀ ਜਵਾਲਾ, ਅੰਦਰ ਦੀ ਉਮੰਗ, ਅੰਦਰ ਦਾ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਭਲੀਭਾਂਤੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਣ, ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸਫਲ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਪਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ Ladies and Gentlemen ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਵੀ ਕੁਝ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ Brothers and sisters of America ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲੇ ਮਿੱਟਾਂ ਤੱਕ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵੱਜ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਸ ਤਾਕਤ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ 9/11 ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਪੱਸਿਆ ਨਾਲ ਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸਨੇ ਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸੰਜੋਇਆ ਸੀ। ਉਤਰ ਤੋਂ ਦੱਖਣ, ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ, ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ, ਹਰ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਆਤਮਸ਼ਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਦੂ ਤਪੱਸਿਆ ਨੂੰ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਅ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਨੁੱਖ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅਪਣਤ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ 9/11 ਸੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਜੇ ਦਿਵਸ ਸੀ ਮੇਰੇ ਲਈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਜੇ ਦਿਵਸ ਸੀ ਅਤੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦਾ ਉਹ 9/11 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਮਾਰਗ, ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮਾਰਗ, ਉਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ 9/11 ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਅਪਣਤ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਰਾਸਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅੱਥਰੇ ਰੂਪ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸੀ 9/11 ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਜਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਆਵਾਜ਼ 9/11 ਨੂੰ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਅੱਥਰੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲ ਪਿਆ ਇਹ 9/11 ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫਾਰਗ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਜਦ 9/11 ਦੇ ਦਿਨ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ, ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੋ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਏਗੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗਏ ਉਥੇ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਉੱਥੇ ਬੜੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੜੇ ਮਾਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਫਤ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਸਿਫਤ, ਉਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਦੇ ਬੱਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਰੁੱਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਦੇ ਉਲਝਣ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਰੂਪ ਸੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਰੂਪ ਉਹ ਸੀ ਜਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੇਆਮ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਖਤ ਰੁੱਖ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਅਸੀਂ ਅਗਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਹਰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਜਦੋਂ Ritual ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਪੂਜਾ ਪਾਠ, ਪ੍ਰੰਪਰਾ, ਇਹ ਸਹਿਜ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 30 ਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਪੂਜਾ ਪਾਠ, ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ, ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭਗਵਾਨ, ਭਗਵਾਨ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਨ ਸੇਵਾ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇਵਾ, ਜਾਂਚ ਜਨਤਾ ਜਨਾਰਦਨ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ.... ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ। ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਕਰਦਾ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਜੋ ਬੁਰਾਈਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ 'ਤੇ ਸਖਤ ਚੋਟ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੱਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਦੇ ਗੁਰੂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਉਹ ਸੱਚ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਮਹਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਕਠਿਨ ਸੀ। ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦੇਵ ਮਾਂ ਕਾਲੀ ਦੇ ਪਾਸ ਭੇਜਦੇ ਸਨ। ਤੈਨੂੰ ਜੋ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਾਂ ਕਾਲੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਕੁਝ ਮੰਗਿਆ, ਬੋਲੇ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ। ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਿਜ਼ਾਜ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਲੋਹ ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਊਰਜਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਇਸ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬੁਰਾਈਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲੜਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ Brothers and Sisters ਆਵ ਅਮਰੀਕਾ ਕਹੀਏ। ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੱਚ ਉਠੀਏ। ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੈਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਨਾਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਦਰ ਭਾਵ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਜੋ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ 100 ਵਾਰ ਨਮਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਿਸ਼ਵਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿੱਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਹੋਇਹ ਭਾਵ ਅਗਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਉਹ ਚੰਗੇ ਆਦਮੀ Brothers and Sisters ਆਵ ਅਮਰੀਕਾ, ਸਾਨੂੰ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਸੱਕ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। 150 ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਨਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇਵਾ। ਹੁਣ ਦੇਖੋ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਜੋ-ਜੋਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਕਾਲਖੰਡ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ, ਨਵੀਂ ਉਜਾਗਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ, ਇੱਕ ਜਦ ਰਵਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਜਦ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ 9/11 ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਭਾਰਤ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਕਾਲਖੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਭਾਵ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਜਗਾਇਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਨ। ਕਿੰਨਾ ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਵਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ, ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਅਤੇ ਖੋਖਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਯੁਵਾ ਦੇਵਾਂ। 800 ਮਿਲਿਅਨ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਡੱਕਾ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਕੰਮ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ Ideas ਨੂੰ Idealism ਵਿੱਚ convert ਕੀਤਾ ਅਤੇ Idealism ਤੇ Ideas ਦਾ combination ਕਰਕੇ Institutional ਫਰੇਮ ਵਰਕ ਬਣਾਇਆ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 120 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ RamKrishna ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। RamKrishna ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਲ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਅਕਲਮੰਦ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ RamKrishna ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਿਸ ਭਾਵ ਨਾਲ ਉਦੇ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ 120 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਨਾ Delusion ਆਇਆ ਹੈ ਨਾ Diversion ਆਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ। ਫਾਉਡੇਸ਼ਨ ਕਿੰਨਾ Strong ਹੋਵੇਗਾ। Vision ਕਿੰਨਾ Strong ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਅਨੁਭੂਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ 120 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਅੰਦੋਲਨ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੀ ਭਾਵ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਲ ਆਹਮਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ 9/11 ਦੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਸਭਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਅਵਸਰ ਮੇਰੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣਾ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਭਾਵ ਵਿਸ਼ਵ ਸੀ। ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਉਹ ਭਾਵ ਪਲ ਸੀ। ਕੀ ਕਦੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਲੈਕਚਰ ਦੇ ਸਵਾ ਸੌ ਸਾਲ ਮਨਾਏ ਜਾਣ। ਕੁਝ ਪਲ ਦੀ ਉਹ ਬਾਣੀ, ਕੁਲ ਪਲ ਦੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਸਵਾ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋਣ, ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਇੰਨੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ, ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ, ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿੰਗਣੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਭਗਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਵ ਸਹਿਜਰੂਪ ਨਾਲ ਜਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਸਮਾਨੁਭਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕੀ ਬੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਕੀ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ 50 ਵਾਰ 50 ਵਾਰ ਸੋਚ ਲਓ ਕੀ ਸਾਨੂੰ, ਸਾਨੂੰ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਹ ਲੋਕ ਪਾਠ ਖਾ ਕੇ ਉਸ ਭਾਰਤ ਮਾਂ 'ਤੇ ਪਿਥਕਾਰੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਬੋਲੇ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਰੱਜ ਸਾਰਾ ਕੁੜਾ-ਕਚਰਾ ਭਾਰਤ ਮਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟੀਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਬੋਲੀਏ। ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਬੋਲਣ ਦਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਮਾਂ ਦੀ ਉਸ ਸੱਚੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਹੋ ਜਿਹੜੇ ਸਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਸੁਯਲਾਂ ਸੁਯਲਾਂ ਸੁਯਲਾਂ ਸੁਯਲਾਂ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਅਸੀਂ ਸਵਾਈ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੀਏ, ਗੰਦਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੋਵੇ, ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਪਾਪ ਧੁਲਦੇ ਹੋਣ। ਹਰ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੰਗਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾਵਾ ਲੇਕਿਨ ਕੀ ਉਸ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਗੰਦਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ। ਕੀ ਅੱਜ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਝਿੜਕਦੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਝਿੜਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ, ਕਿਉਂ ਉੱਤਮ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਡਾਕਟਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਇਸ ਲਈ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਰਕਰ ਸਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੀ ਅਗਰ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨਮਾਨ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਯਾਦ ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਾਵਜ਼ ਫਿਰ ਦੇਵਾਲਾ। ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਾਲ ਪਿੰਚ ਲਏ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬੇਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਖਾਨਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਜਿਹਾ ਤੈਅ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਟਿਕੇ ਹਾਂ ਉਸਦਾ ਕਾਰਨਕੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ-ਅਨੁਕੂਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਸਾਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਮਰਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਉਹ 9/11 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਤਪੱਸਵੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਤਪ ਥਾਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਵਿਆਕੁਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਵਰਨਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਯਾਦ ਹੈ ਸੱਪ-ਸਪੇਰੇ ਦਾ ਦੇਸ਼, ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼, ਇਕਾਦਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੀ ਖਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਨਿਮਾ ਨੂੰ ਕੀ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਹੈ, ਇਹੀ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸੀ। ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਬੋਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਖਾਣਾ, ਕੀ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਇਹ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਵਾਂ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਸਵੈ ਭੁੱਖੇ ਸਾਰੇ ਭੁੱਖੇ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਹੈ। ਅਹੰਕੁਰਾਸ਼ਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਗੁਣਯੁਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ (ਗੁਣਤਮ ਵਿਸ਼ਵ ਮਾਰਯਮ) ਇਹ ਆਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਸੀ ਜਾਤੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ-ਵੱਧੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ.. ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਜੋੜਿਆ ਵੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਤਾਰੀਓਂ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ

ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਵੀ ਭਲਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਭਲਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਾਰ ਇਹ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਆਤਮ ਮਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ। ਅਤੇ ਆਤਮ ਮਤਲਬ ਨot a person ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਹ present ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਆਤਮ ਮਾਣ, ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਕਿਸੇ ਚੰਗੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੋਵੇ, ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਹੋਵੇ, ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਜੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਮੂੰਹ ਤੋਂ... ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੈ... ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਅਜਿਹਾ। ਦੱਸੋ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਅੰਦਰ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਆਤਮ ਮਾਣ ਨਾਲ ਪਲੇ-ਬੱਝੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਚਲੇ ਭਾਈ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਹੈ।

ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ, ਮੈਂ ਸੱਚ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਖੋ... ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਦ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, Make in India, Make in India ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਲੋਕ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ Make in India ਨਹੀਂ Made in India ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਬੁਧੀਮਾਨ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਸਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਵੇਕਾ ਜੀ ਅੱਜ ਜਸ਼ੇਦ ਜੀ ਟਾਟਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਜੋ ਸੰਵਾਦ ਹੋਇਆ ਅਗਰ ਉਹ ਸੰਵਾਦ ਮਾਝੂਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਵੇਕਾ ਜੀ ਅੱਜ ਜਸ਼ੇਦ ਜੀ ਟਾਟਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਜੋ ਪੱਤਰ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਲਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ 30 ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਜਸ਼ੇਦ ਜੀ ਟਾਟਾ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗ ਲਗਾਓ ਨਾ। Make in India ਬਣਾਓ ਨਾ। ਅਤੇ ਖੁਦ ਜਸ਼ੇਦ ਜੀ ਟਾਟਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਖੁਦ ਕਿਹਾ' ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ, ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਰਹੀਆਂ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਇਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗਿਆ।

ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ first agriculture revolution ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸੋਨ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ agriculture revolution ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ institute ਬਣਾਈ ਸੀ ਉਸ institution ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ Agriculture Research Institution ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਯਾਨੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਿਸਰਚ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਅੱਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਨੌਜਵਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੱਜ 9/11 ਪੱਛਿਤ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ 9/11 ਜਿਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇਆ, ਅਜਿਹੇ ਅਚਾਰੀਆ ਭਿਨੋਵਾ ਭਾਵੇਂ ਦੀ ਵੀ ਜਨਮ ਜੈਅੰਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਅੱਜ ਜਦ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹੀ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀਕਰਣ ਹੈ, ਅੰਤੋਂਦਿਆ ਹੈ, ਜਨ ਜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸੇਵਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਚਾਰੀਆ ਵਿਨੋਵਾ ਜੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇੜਲੇ ਸਾਥੀ ਦਾਦਾ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ... ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਜੋ ਸੋਚਦੇ ਸਨ, ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨੋਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਨੋਬਾ ਜੀ ਜੋ ਸੋਚਦੇ ਸਨ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦਾਦਾ ਧਰਮ ਜੀ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਦਾ ਹੈ। ਦਾਦਾ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸਦੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ਜੀ ਕੁਝ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ, ਕੁਝ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਕੰਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਦਾਦਾ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਤਨਹੀਂ, ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹਾਂ। ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ? ਤਾਂ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਫਰਨੀਚਰ ਬਣਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਚਾਹ ਨਾਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਜੀ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਦੇਖੋ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਸਾਰੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ nature ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿਹਾ- 'Education is not the amount of information that we put into your brain and runs ride that undigested all your life'. ਅਜਿਹਾ ਗਿਆਨ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ undigested ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। It be have assimilated five ideas and made than your life and character you have more education than any man who has got by heart whole library. ਯਾਨੀ ਪੂਰੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ ਸਭਦੇ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਲੇਕਿਨ ਪੰਜ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ... ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ Knowledge ਅਤੇ skill ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਧੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ ਉਸਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ-Skill Development. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ Skill Development ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਪਹਿਲੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਿਅਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਮਾਲਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਸਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਪਵੇ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆ ਕੇ ਇਸ ਸਾਰੇ Skill Development ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਅਲੱਗ ਮਨਿਸਟਰੀ ਬਣਾਈ ਅਲੱਗ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ Focus way ਵਿੱਚ Skill ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇ। ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ Job Seeker ਨਹੀਂ Job Creator ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਉਹ Innovation ਦੇ ਬਾਅਦ, ਯੱਜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਘਿਸੀਆਂ ਪਿੰਟੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਫੁੱਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿੰਨੀ ਮਹਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੱਗਦੀ ਹੋਵੇ ਲੇਕਿਨ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜ ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਹੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਨਵਾਂ ਹੋਵੇ, ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਾਣਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਫਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਹਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਜ਼ਬਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ Innovation ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਇਰਾਦਾ ਰਹੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਭਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਯਾਰ ਕਰੋ ਲੇਕਿਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਉ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰੂ, ਤਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਉ, ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇਨਸਾਨ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਤੁਸੀਂ, ਜੋ Failure ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ Success ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਾਂ Success ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਹੀ Failure ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ Failure ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਣਾ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਦੋਸਤੋ! ਜੋ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਉਹ ਡੁੱਬਦਾ ਨਹੀਂ। ਦੋਸਤੋ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਲਾ ਰਿਹਾ ਡੁੱਬਦਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡੁੱਬਦੇ ਹੋਏ ਤੈਰਨਾ ਵੀ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੀ। ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿ ਕੇ ਲਹਿਰਾਂ ਗਿਣਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੀ। ਜੋ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ, ਨਦੀ ਵਿੱਚ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦਣ ਤਾਂ ਲੱਭਾ ਲੈ ਕੇ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਅਜਿਹੇ ਯੁਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ Start-up India, Stand-up India ਮੁਦਰਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਪੈਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਲਈ ਨਵੇਂ Innovation ਨਵੇਂ Product ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਵੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਾਰਕੀਟ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੇ ਜੋ Knowledge ਅਤੇ Skill ਨੂੰ ਜੋ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਹੁਨਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਧਾਉਂਦੇ ਚਲੀਏ। ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਧਾਉਂਦੇ ਚਲੇ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। Innovation ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਟਲ Innovation mission App ਚਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਅਟਲ Tinkering Labs ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲਕ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ Innovation ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਾ movement ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। silent movement ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਬੱਚੇ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਮੈਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਜਦ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਨ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, 12-15 ਬੱਚੇ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ Innovation ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਗ੍ਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮੈਂ ਦੇਖਣ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਉਹ 12-15 ਬੱਚੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ Innovate ਕਰਕੇ ਲਿਆਏ ਸਨ ਅਤੇ 8ਵੀਂ, 9ਵੀਂ, 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਦਾ Waste ਨੂੰ ਬੈਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ Create ਕਰਨਾ, ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਦੇਖੋ ਸਫ਼ੇਡਤਾ ਅਭਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਤੋਂ ਕੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੇਮਾ, ਉਹ ਖੇਮਾ, ਇਹ ਗਰੁੱਪ, ਉਹ ਗਰੁੱਪ ਕੋਲਡ ਵਾਰ ਇਹ ਵਧੀਆ ਵਧੀਆ ਕੀ ਕੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕੀ ਸੀ। ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅੱਜ 120 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ one Asia, one Asia ਦਾ concept ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ one Asia concept ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਜਦ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ one Asia ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਧਨੀ ਹੈ- one Asia। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ China ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਨੀਥੀਂ ਸਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੈ।

125 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਜਿਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਇਹ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ one Asia ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਕਲਪਨਾ ਚਿੰਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ one Asia ਕੀ ਰੋਲ ਪਲੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੂਲਬੂਤ ਤਾਕਤ ਇਸ one Asia ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ Entrepreneurship ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ, ਸ਼ਸਕਤ ਬੱਚੇ ਉਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਤਾਂ Agriculture revolution ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ Innovation ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ Entrepreneurship ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਛੂਆ-ਛੂਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਹ ਇੰਨਾ ਬੋਲਦੇ ਸਨ, ਪਾਗਲਪਨ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ-ਇਹ ਛੂਆ-ਛੂਤ, ਉਚ-ਨੀਚ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਪਾਗਲਪਨ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਇੰਨਾ ਸਾਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਅੱਜ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਅੰਤੋਂਦਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵੈਸਲਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਖਰੀ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਇਹ ਦੇਖ ਲਓ। ਤੁਹਾਡਾ ਵੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਕੁਝ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜੀ ਜੋ ਅਟਲ ਜੀ ਸਮੇਂ ਗੋਲਡਨ ਚਤੁਸ਼ਕੋਣ (ਗੋਲਡਨ ਚਤੁਰਯੋਗ) ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਸ 'ਤੇ ਟਰੇਵਲਿੰਗ ਕਰਨ ਦਾ, ਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ, ਅਤੇ Relay Race ਕੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ 6000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ Relay Race ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਮੰਤਰ ਸੀ ਕਿ follow the rule and India will rule। ਅੱਜ 125 ਕਰੋੜ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਇੰਨਾ ਕਰ ਲਈਏ follow the rule ਫਿਰ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਸਪਨਾ ਸੀ ਮੇਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਬਣੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ India will rule ਮਗਰ We must follow the rule। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ 125ਵੇਂ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅਤੇ ਪੱਛਿਤ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਗ ਨਾਲ ਵਿਨੋਵਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਭਿਆਨਕ 9/11 ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ, ਵਿਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਭੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਮਨੁੱਖ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕਬੂਚੇਗੇ ਕੁਟੂਮਬਕਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ, ਪੌਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ, ਨਦੀ ਨੂੰ ਮਾਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ, ਪੂਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਕੁਝ ਦੇ ਪਾਵਾਂਗੇ ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰੀਏ। ਜੋ ਗਲਤ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕ ਹੈ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਗਰ ਅੱਜ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਗਰ ਅੱਜ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਵਾਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੇ ਨੌਜਵਾਨੋਂ 2022 ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੇ ਜਿਸ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ 125 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ। 2022 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 75 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕੀ। ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ... ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਵਰਤ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦਾ ਅਲੱਗ ਅਨੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਾਲਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਾਰੀਆ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇਤਾ ਹਨ ਸਾਰੇ...। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਿੱਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਹ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੈਪਸ ਸਾਫ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਸਾਡੀ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਕੈਪਸ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੀ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਜਾਹੋ ਕੀ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ? ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ...। ਫਿਰ ਵੱਟੇਮਤਰਮ...। ਕੀ ਚਿੰਨੀਥੀਂ ਸਦੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਦੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ। 2022 ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 75 ਸਾਲ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਪਨਿਆ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਦੇ ਸਪਨਿਆ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਬੂ ਦੇ ਸਪਨਿਆ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਸਪਨਿਆ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਕਿ ਸਾਡਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ management ਵਾਲਿਆ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਨਾ, everybody is somebody, nobody ਹੈ ਜੋ management ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ਉਹ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ Ultimately ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਇਹ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਹਿਮਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ।

ਅਗਰ 125 ਕਰੋੜ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਇੱਕ ਕਦਮ ਚਲਣ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ 125 ਕਰੋੜ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ, ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਹਨ ਬੋੜੇ। ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅੱਲਗ ਅੱਲਗ ਡੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅੱਲਗ ਅੱਲਗ ਡੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅੱਲਗ ਰੋਜ਼ ਡੇ ਹੈ, ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਣਗੇ, ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਦੇਖੋ ਅਸੀਂ ਰੋਬੋਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ Creativity ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਇਨਸਾਨ ਸਾਡੀ ਸਵੈਦਨਾਵਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਪਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਕੀ ਕਦੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਕਾਲਜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਤੈਅ ਕਰੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤਾਮਿਲ-ਡੇ ਮਨਾਵਾਂਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਲਜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੈਅ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅੱਜ ਕੋਰਲ-ਡੇ ਮਨਾਵਾਂਗੇ। ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਦੇ ਗੀਤ ਉਸਦੇ ਸੁਣਾਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਪਹਿਰਾਵਾਂ ਪਹਿਨ ਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਕਾਲਜ ਆਵਾਂਗੇ। ਹੱਥ ਨਾਲ ਚਾਵਲ ਖਾਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਵਾਂਗੇ। ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਲਿਆਲਮ ਫਿਲਮ ਦੇਖਾਂਗੇ, ਤਾਮਿਲ ਫਿਲਮ ਦੇਖਾਂਗੇ, ਉਥੋਂ ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾਂਗੇ, ਭਾਈ ਤੁਹਾਡੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਦਿ ਖੇਡਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਡੇ ਮੰਨੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗਾ। ਉਹ ਡੇ Productive ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਭਾਰਤ ਸ਼ੇਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਬਣੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਵਿਧਤਾ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਨਾਅਰਾ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ਵਿਵਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਹੇਕਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਲੇਕਿਨ ਕੀ ਇਸ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦਾ ਮਾਣ ਜੀਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਕੀ? ਜਦ ਤੱਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਹੁਣੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਆਏ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਾਕੁਸ਼ਕ ਕਿਹਾ ਇੱਕਦਮ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਇੱਕਦਮ ਛੂ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ... ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਹੀਂ ਹੀ ਸਾਡਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਈਏ ਕਿ ਸਾਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਡੇ ਮਨਾਈਏ, ਕੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਡੇ ਮਨਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਕੀ ਤਿਆਗ ਤਪੱਸਿਆ ਬਲਿਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਭੰਗੜੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਟਕ ਜਾਓਗੇ ਕੀ। ਪਰਾਨਾ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ, ਪੰਜਾਬ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ Creativity ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੋਬੋਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਇਨਸਾਨ ਹਰ ਪਲ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਧੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧੇ ਅਤੇ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਛੂਤ ਰਹਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਿਮਟ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਕੂਪਮੰਡੂਪਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਖੂਹ ਦੇ ਡੱਭੂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜੈ ਜਗਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਾਂ, ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕੋਚਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਤੋਂ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਤੱਕ ਦੀ ਸਾਡੀ ਯਾਤਰਾ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਗਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਡਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕੋਈ ਆਏਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਕੁਚਲ ਜਾਏਗਾ ਜੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਆਏਗਾ ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਚਾ ਲਵਾਂਗੇ ਇਸ ਸੋਚ ਦੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗੇ ਉਸ ਦੀ ਜੋ ਅੱਛਾਈ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਚਲਾਂਗੇ ਤਾਹੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਬਣੇਗਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਾਲਖੰਡ ਹੋਵੇਗਾ ਜਸ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀ ਰਹੇ ਸੀ ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ Protective Nature ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇੰਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਏਗੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੋਸਤੋਂ! ਅਤੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦੁਨਿਆ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਖਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਜਨ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾ ਸੋ ਕਰੋੜ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਕਾਰਨਲੈਕਿਨ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦਰੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟਦੇ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਿਵਾ ਗੰਧ ਅਤੇ ਸੜਨ ਦੇ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਪਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੇਰਾ ਦੇਸ਼ ਆਧੁਨਿਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਮੇਰਾ ਭਾਸ਼ਣ ਵਾਸ਼ਣ ਪੜਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਚਰਚਾ ਨਿਕਾਲੀ। ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖੋ ਭਾਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਠਿਨਾਈ ਕੀ ਹੈ ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕੀ ? ਬੋਲੋ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੀ, ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੀ... ਬੁੱਧ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸੀ, ਰਾਮ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ। ਬੋਲੋ ਦੁਨੀਆ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਸਾਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਗੌਰਵਗਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਗੌਰਵਗਾਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਗੌਰਵਗਾਨ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਕੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੌਰਵਗਾਨ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੁਵਾ, ਯੁਵਾ ਇੱਕ ਪਰਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੋਸਤੋਂ, ਯੁਵਾ ਇੱਕ ਮਨ: ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਜਿਹੜਾਂ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਕੱਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖੋਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਯੁਵਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ। ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜਾ ਬੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਹਨ ਉਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ ਦੇ ਲਈ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਯੁਵਾ ਹੈ। ਉਸ ਯੁਵਾ ਭਾਵ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਸਮੇਟਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਉਸਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਚਲੋ ਇਸੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਜੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅੱਜ ਨਮਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਵਿਨੋਵਾ ਭਾਵੇ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਧੰਨਵਾਦ !

